

ВІЗУАЛЬНА ІЄРАРХІЯ ЯК БАЗОВИЙ ПРИНЦИП ОРГАНІЗАЦІЇ ТА СПРИЙНЯТТЯ ВЕБІНТЕРФЕЙСУ

Візуальна ієрархія у веб-інтерфейсі є базовим принципом організації елементів дизайну відповідно до їхньої значущості та впливу на сприйняття інформації користувачем. Вона визначає послідовність, у якій користувач зчитує контент, спрямовує увагу до ключових елементів і формує перше враження від цифрового продукту. За відсутності чіткої ієрархії інтерфейс сприймається як хаотичний, що ускладнює навігацію та знижує ефективність взаємодії. Дослідження у сфері UX підтверджують, що користувачі формують оцінку веб-сторінки за доли секунди, і значною мірою вона залежить від візуальної структурованості та зрозумілості подання інформації. Отже, візуальна ієрархія є важливим чинником юзабіліті, оскільки зменшує когнітивне навантаження та полегшує інтуїтивне сприйняття інтерфейсу.

Формування візуальної ієрархії ґрунтується на поєднанні низки дизайнерських принципів, що визначають візуальну вагу елементів. До ключових із них належать [1]:

- розмір та масштаб, які сигналізують про пріоритетність елементів і дозволяють швидко відрізнити головне від другорядного;
- контраст і колір, що підсилюють помітність важливих об'єктів і задають емоційні акценти;
- типографіка, яка забезпечує внутрішню ієрархію текстового контенту через накреслення, кегль, міжрядкові інтервали тощо;
- розташування і вирівнювання, що формують логічну послідовність перегляду та підтримують візуальний порядок;
- пробіли й відступи, які структурують інформацію, групують пов'язані елементи та підвищують читабельність;
- повторюваність стилістичних рішень, що забезпечує узгодженість інтерфейсу та полегшує орієнтацію користувача.

Комплексне використання цих принципів дозволяє сформувати чітку ієрархічну структуру, у межах якої користувач без зусиль визначає ключові дії та інформаційні блоки. Ефективність такого підходу підтверджується результатами eye-tracking-досліджень із застосуванням теплових карт. Грамотно побудована ієрархія дає змогу керувати траєкторією сприйняття, спрямовуючи увагу до необхідних елементів та підвищуючи швидкість виконання користувацьких завдань.

Практична реалізація візуальної ієрархії широко застосовується в сучасному веб-дизайні. Типовим прикладом є побудова сторінок за

принципом ієрархічних рівнів: головне повідомлення або цільова дія подається через великий заголовок і контрастний елемент управління, тоді як деталізована інформація розміщується нижче та оформлюється менш виразними засобами. Навігація також проектується ієрархічно, виділяючи основні розділи і приховуючи другорядні опції. Подібний підхід дозволяє користувачу швидко зорієнтуватися в структурі ресурсу та ефективно взаємодіяти з контентом.

Візуальна ієрархія у веб-інтерфейсах часто реалізується з урахуванням усталених моделей зорового сприйняття, зокрема траєкторій читання у формі літер «F» та «Z», відповідно до яких ключові елементи розміщуються в зонах найбільшої уваги користувача. У мінімалістичних інтерфейсах, домінуючий центральний елемент стає основним фокусом взаємодії, тоді як другорядні об'єкти візуально відходять на другий план. Натомість у продуктових веб-сторінках ієрархія часто будується через великі зображення, акцентні заголовки і чітко виокремлені кнопки дії, що формує логічний сценарій сприйняття та взаємодії з контентом.

Таким чином, візуальна ієрархія є невід'ємним компонентом проектування веб-інтерфейсів та спирається на закономірності зорового сприйняття і практичні дизайнерські інструменти [2]. Описані принципи було використано під час розробки сайту, присвяченого історії та сучасному стану кафедри МСТ ХНУРЕ, з метою впорядкування інформаційного контенту, покращення навігації та підвищення зручності сприйняття матеріалів. Їх застосування дозволило логічно структурувати текстову й візуальну інформацію, акцентувати увагу на ключових етапах розвитку кафедри та забезпечити ефективну взаємодію користувача з веб-ресурсом.

Список літератури

1. Червінська, Н. 6 ключових принципів візуальної ієрархії для ефектного дизайну. DepositPhotos. [Online]. Available: <https://blog.depositphotos.com/ua/vizualna-iyerarhiya.html>
2. Vovk, O., Mendieliyeva, M., & Chebotaryova, I. (2025). Usability of notifications in voice translator's interface. *Memorias de SYNTOPIA*. (p. 34-35).

Науковий керівник: Чеботарьова І.Б.